

การใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำที่ไม่ปรากฏ รูปวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน

ศรีอังคาร ภาวโรฤทธิ์*

บทนำ

ภาษาทุกภาษามีความสำคัญเสมอกัน การศึกษาภาษาต่างๆ ในโลกจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำให้นักภาษาศาสตร์พยายามศึกษาเสียงพูดของภาษาต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ระบบเสียงของภาษานั้นๆ ในการเริ่มต้นศึกษาภาษาใดภาษาหนึ่ง เพื่อวิเคราะห์ระบบเสียงไม่ว่าจะเป็นภาษาใดผู้ศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ในเบื้องต้นหลายประการ อาทิ ความรู้ด้านสัทศาสตร์ (Phonetics) ที่ว่าด้วย เรื่องของการศึกษาเสียงพูด ซึ่งจัดเป็นแขนงหนึ่งของวิชาภาษาศาสตร์ และต้องมีความรู้ด้านสัทวิทยา (Phonology) เพื่อศึกษาเรื่องระบบเสียงว่ามีโครงสร้างอย่างไร และทำหน้าที่อะไรโดยเก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษา ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทั้งการบันทึกเสียงลงในแถบบันทึกเสียง และจดบันทึกเสียงที่ได้ยินด้วยสัญลักษณ์แทนเสียงชุดพิเศษซึ่งนักสัทศาสตร์คิดค้นขึ้นเพื่อใช้บันทึกเสียงพูดที่มนุษย์สามารถเปล่งได้ และเรียกสัญลักษณ์แทนเสียงเหล่านั้นว่า “สัทอักษร” สัทอักษรจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิจัยทางสัทศาสตร์และสัทวิทยา และเป็นอีกสาระหนึ่งที่ผู้เริ่มศึกษาภาษาตามแนวภาษาศาสตร์ควรเรียนรู้ เข้าใจ รวมถึงสามารถอ่านและบันทึกเสียงด้วยสัทอักษรได้

การใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำในภาษาไทยมาตรฐาน

สัทอักษรเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับใช้ในการบันทึกเสียง เนื่องจากสัทอักษรจะบันทึกเสียงพูดตามการเปล่งเสียงจริง และสัทอักษรตัวหนึ่งจะแทนเสียงที่เปล่งออกมาเสียงหนึ่งเท่านั้น เช่น ในภาษาไทยมาตรฐาน คำว่า “กา” ผู้พูดจะออกเสียงพยัญชนะต้น ก สระ -า และเสียงวรรณยุกต์สามัญ สัทอักษรที่ใช้บันทึกการเปล่งเสียงคำว่า “กา” ได้แก่ /ka/ ส่วนคำว่า “จริง” ผู้พูดจะออกเสียงพยัญชนะต้น จ (ส่วนเสียง ร นั้นไม่ออกเสียง) สระ อิ พยัญชนะท้ายเสียง ง และวรรณยุกต์สามัญ สัทอักษรที่ใช้บันทึกการเปล่งเสียงคำว่า “จริง” ได้แก่ /ciŋ/ หรือคำว่า “หนี” ผู้พูดจะออกเสียงพยัญชนะต้น น สระ อี และเสียงวรรณยุกต์จัตวา สัทอักษรที่ใช้บันทึก

*อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การเปล่งเสียงคำว่า “หนี” ได้แก่ /ni:/ จะสังเกตได้ว่า สัทอักษรสามารถบันทึกเสียงที่ผู้พูดเปล่งได้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ในขณะที่ระบบอักษรวิธีที่ปรากฏนั้นอาจมีลักษณะบางประการที่ไม่สอดคล้องกับการเปล่งเสียง อย่างในคำว่า “จริง” นั้น ก็ไม่ออกเสียงตัวอักษร “ร” เพราะไม่ได้ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะควบ ส่วนคำว่า “หนี” ก็ไม่ได้ออกเสียงอักษรตัว “ห” และคำนี้ยังไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ทั้งที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ผู้ที่เริ่มฝึกใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำในภาษาไทยมาตรฐานจึงอาจเกิดความสับสนในการบันทึกได้ การใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำในภาษาไทยมาตรฐานจึงต้องบันทึกสัทอักษรตามเสียงที่ได้ยิน

คำในภาษาไทยมาตรฐานหากเป็นคำไทยแท้จะมีตัวสะกดตรงตามมาตรา แต่ถ้าเป็นคำยืมมาจากภาษาอื่นก็มักจะคงรูปแบบอักษรวิธีบางประการไว้เพื่อแสดงที่มาของคำในรูปของตัวสะกดการันต์ทำให้ระบบอักษรวิธีของภาษาไทยมีความซับซ้อนและไม่ได้แสดงเสียงพูดตามตัวอักษรวิธีที่ปรากฏ ผู้ที่เริ่มฝึกใช้สัทอักษรจึงอาจได้รับอิทธิพลจากระบบอักษรวิธีหรือตัวเขียน เมื่อเริ่มใช้สัทอักษรจึงอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้นผู้ที่เริ่มฝึกใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำในภาษาไทยมาตรฐานจึงต้องเรียนรู้และเข้าใจสัทอักษรแทนเสียงในภาษาไทยมาตรฐานเป็นเบื้องต้นนอกจากนี้ยังต้องสังเกตการใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำที่ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมาตรฐานอีกด้วย

สัทอักษรแทนเสียงภาษาไทยมาตรฐาน

สัทอักษรและเครื่องหมายที่ใช้บันทึกเสียงในภาษาไทยมาตรฐานเป็นชุดสัทอักษรส่วนหนึ่งที่อยู่ในสัทอักษรสากล (International Phonetic Alphabet) ซึ่งมีสัญลักษณ์หรือคุณสมบัติทางเสียงตามลักษณะการเปล่งเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะเสียงสำคัญในภาษาไทย เนื่องจาก “ภาษาไทยมีระบบโครงสร้างทางเสียงของคำหรือพยางค์อยู่ 3 เสียง คือ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ เสียงทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้มีสัญลักษณ์สำหรับเขียนแทนหน่วยเสียงนั้น ๆ ไว้เป็นชุด ๆ ตามจำนวนหน่วยเสียงที่มีอยู่และสะดวกในการที่จะนำไปใช้เขียนถ่ายทอดเสียงในภาษาไทยเป็นอย่างดี”¹ ได้แก่

1. หน่วยเสียงสระในภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยมี 21 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง จำแนกเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสมอีก 3 หน่วยเสียง

สำหรับสัทอักษรที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงสระในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีทั้งที่สอดคล้องกันและต่างกันไปบ้างดังนี้

1.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้นมี 9 หน่วยเสียง ได้แก่

อิ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /i/
เอะ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /e/
แอะ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ ε หรือ /ae/
อี	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /ɨ/ หรือ /ɨ̃/

¹เรื่องเตช ปันเขื่อนขัตติย์. ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. 2541. หน้า 26.

เออะ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /ɛ/ หรือ /ə/
อะ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /a/
อุ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /u/
โอะ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /o/
เอะ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /ɔ/
1.2	หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาวมี 9 หน่วยเสียง ได้แก่
อี	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /i:/ หรือ /ii/
เอ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /e:/ หรือ /ee/
แอ	สัทอักษรที่ใช้มี 4 รูปแบบ คือ /ɛ:/, /ɛɛ/ หรือ /ae:/, /aeac/
อี	สัทอักษรที่ใช้มี 4 รูปแบบ คือ /ɯ:/, /ɯɯ/ หรือ /i:/, /ii/
เออ	สัทอักษรที่ใช้มี 4 รูปแบบ คือ /ɤ:/, /ɤɤ/ หรือ /ə:/, /əə/
อา	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /a:/ หรือ /a a/
อุ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /u:/ หรือ /u u/
โอ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /o:/ หรือ /o o/
ออ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /ɔ:/ หรือ /ɔ ɔ/
1.3	หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียง ได้แก่
เอีย	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /ia/ หรือ /i: a/
เอือ	สัทอักษรที่ใช้มี 4 รูปแบบ คือ /ɯa/, /ɯ: a/ หรือ /i a/, /i: a/
อัว	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /ua/ หรือ /u: a/

2. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย จะปรากฏในตำแหน่งของคำได้ 4 ตำแหน่ง คือ

2.1 ตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงสระในพยางค์ซึ่งเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว มี 21 หน่วยเสียงสำหรับสัทอักษรที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีทั้งที่สอดคล้องกันและต่างกันไปบ้างดังนี้

ป	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /p/
ฏ, ต	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /t/
จ, จร	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /c/ หรือ /tɕ/
ก	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /k/
อ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /ʔ/
ผ, พ, ภ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /pʰ/ หรือ /ph/
ฐ, ท, ฒ, ถ, ท, ธ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /tʰ/ หรือ /th/
ฉ, ช, ฌ	สัทอักษรที่ใช้มี 4 รูปแบบ คือ /cʰ/, /ch/, /tɕʰ/ หรือ /tɕ h/
ข, ฅ, ค, ฌ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /kʰ/ หรือ /kh/
บ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /b/
ฎ, ฏ, และ ท	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /d/

(ท ที่ออกเสียงเป็น ด ในคำบางคำ)

ม,หม	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /m/
ณ,น,หน	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /n/
ง,หง	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /ŋ/
ล,ฬ,หล	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /l/
ร,หร และฤ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /r/ (ฤ เมื่อเป็นพยัญชนะต้น)
ฝ,ฟ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /f/
ซ,ศ,ษ,ส,สร	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /s/ ทร,ศร,สร
ห,ฮ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /h/
ว,หว	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /w/
ญ,ย,หย,หย,อย	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /j/ หรือ /y/

2.2 ตำแหน่งนำหน่วยเสียงพยัญชนะอื่นอีกเสียงหนึ่งในตำแหน่งต้นพยางค์ตำแหน่งที่ 1 ของพยัญชนะประสม มี 6 หน่วยเสียง สำหรับสัทอักษรที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงพยัญชนะตำแหน่งที่ 1 ของพยัญชนะประสมในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีทั้งที่สอดคล้องกันและต่างกันบ้าง ดังนี้

ป	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /p-/
ผ,พ,ภ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /p ^h -/ หรือ /ph-/
ต	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /t-/
ท	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /t ^h -/ หรือ /th-/
ก	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /k-/
ข,ค,	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /k ^h -/ หรือ /kh-/

2.3 ตำแหน่งตามหลังหน่วยเสียงเสียงพยัญชนะอื่นอีกเสียงหนึ่งในตำแหน่งต้นพยางค์เป็นตำแหน่งที่ 2 ของพยัญชนะประสม มี 3 หน่วยเสียง สำหรับสัทอักษรที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงพยัญชนะตำแหน่งที่ 2 ของพยัญชนะประสมในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีลักษณะสอดคล้องกันดังนี้

ร	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-r/
ล	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-l/
ว	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-w/

2.4 ตำแหน่งตามหลังหน่วยเสียงสระเป็นเสียงพยัญชนะท้าย มี 9 หน่วยเสียง สำหรับสัทอักษรที่ใช้บันทึกเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีลักษณะสอดคล้องกันดังนี้

บ,ป,พ,พฬ,พย ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /-p/ หรือ /-ʔr/
ฏ,ฎ,ต,ด,ถ,ท,ธ,ศ,ษ,จ,จณ ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /-t/ หรือ /-ʔt/
ก,ข,ค,กข,กย ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 2 รูปแบบ คือ /-k/ หรือ /-ʔk/
ม,มภ,มป ्हม ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-m/

น,ณ,ร,ล,พ,นต,รณ,ลย ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-n/
ง,จค,จข ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-ŋ/
ว ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-w/
ย ฯลฯ	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ คือ /-j/
พยางค์ที่มีสระเสียงสั้น	สัทอักษรที่ใช้มี 1 รูปแบบ /-ʔ/
ไม่มีรูปตัวอักษรในตำแหน่งพยัญชนะท้าย	

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานมี 5 หน่วยเสียง สำหรับสัทสัญลักษณ์ที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานในงานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่นั้นมีทั้งที่สอดคล้องกันและต่างกันไปบ้าง นอกจากนี้ยังพบการใช้ระบบเลขอารบิก การใช้อักษรวรรณยุกต์ และการใช้คำบรรยายลักษณะรูปร่างของเสียงวรรณยุกต์เพื่อบันทึกเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

- 3.1 สัทสัญลักษณ์ที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของคำในภาษาไทยมาตรฐาน
วรรณยุกต์สามัญ (mid tone) ไม่ใช้สัทสัญลักษณ์ใดกำกับ
วรรณยุกต์เอก (low tone) สัทสัญลักษณ์ที่ใช้ คือ / ˘ /
วรรณยุกต์โท (falling tone) สัทสัญลักษณ์ที่ใช้ คือ / ˆ /
วรรณยุกต์ตรี (high tone) สัทสัญลักษณ์ที่ใช้ คือ / ˆ /
วรรณยุกต์จัตวา (rising tone) สัทสัญลักษณ์ที่ใช้ คือ / ˘ /
- 3.2 ระบบเลขอารบิกที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน
วรรณยุกต์สามัญ (mid tone) เลขอารบิกที่ใช้ คือ [0]
วรรณยุกต์เอก (low tone) เลขอารบิกที่ใช้ คือ [1]
วรรณยุกต์โท (falling tone) เลขอารบิกที่ใช้ คือ [2]
วรรณยุกต์ตรี (high tone) เลขอารบิกที่ใช้ คือ [3]
วรรณยุกต์จัตวา (rising tone) เลขอารบิกที่ใช้ คือ [4]
- 3.3 อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้บันทึกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน
วรรณยุกต์สามัญ (mid tone) อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้ เช่น ˉ หรือ ˊ
วรรณยุกต์เอก (low tone) อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้ เช่น ˋ หรือ ˊ
วรรณยุกต์โท (falling tone) อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้ เช่น ˋ หรือ ˊ
วรรณยุกต์ตรี (high tone) อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้ เช่น ˊ หรือ ˋ
วรรณยุกต์จัตวา (rising tone) อักษรวรรณยุกต์ที่ใช้ เช่น ˋˊ หรือ ˋˊ
- 3.4 คำบรรยายระดับเสียงวรรณยุกต์
วรรณยุกต์สามัญ (mid tone) คำบรรยายที่ใช้ เช่น กลางระดับ – ตกตอนท้าย, กลางระดับ
วรรณยุกต์เอก (low tone) คำบรรยายที่ใช้ เช่น กลางต่ำ – ระดับ, ต่ำระดับ, กลางต่ำ – ตก
วรรณยุกต์โท (falling tone) คำบรรยายที่ใช้ เช่น กลางสูง – ตกถึงต่ำ, กลางสูง – สูง – ตกถึงต่ำ

วรรณยุกต์ตรี (high tone)	คำบรรยายที่ใช้ เช่น	สูงระดับ, กลาง - ขึ้นถึงสูง
วรรณยุกต์จัตวา(rising tone)	คำบรรยายที่ใช้ เช่น	กลางระดับ - ขึ้นถึงกลาง สูง, กลางต่ำ - ตก - ขึ้นถึง กลางสูง, กลางต่ำ - ตก - ขึ้นถึงสูง กลาง - ต่ำ - ขึ้นถึงกลางสูง

การใช้สัทอักษรบันทึกเสียงของคำที่ไม่ปรากฏวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับผู้เริ่มฝึกบันทึกเสียงของคำในภาษาไทยมาตรฐานด้วยสัทอักษรโดยส่วนใหญ่ น่าจะมีสาเหตุจากลักษณะระบบตัวอักษรที่ใช้ในการเขียนตามอักขรวิธีไทยที่มีได้เขียนตรงกับการออกเสียง ลักษณะข้อผิดพลาดดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยทางระบบอักขรวิธีโดยเฉพาะในคำที่ไม่ปรากฏวรรณยุกต์ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุต่อไปนี้

1. พยัญชนะของไทยจำแนกเป็น 3 พวก คือ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ ซึ่งจำแนกตามพื้นเสียงของอักษรชนิดนั้น พยัญชนะแต่ละตัวจึงมีพื้นเสียงการผันวรรณยุกต์กำหนดไว้ถึงแม้ระบบอักขรวิธีจะไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ก็ตาม จึงเป็นเหตุให้เกิดข้อผิดพลาดในการใช้สัทอักษรขึ้นเพราะผู้บันทึกอาจยึดระบบอักขรวิธีเป็นแนวเทียบ จากเหตุนี้ อาจส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการบันทึกเสียงวรรณยุกต์ได้ เช่น

1.1 พยัญชนะอักษรสูง เช่น ตั๋ว ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ช ส ห

1.1.1 อักษรสูงคำเป็นไม่ปรากฏวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้จริงเป็นเสียงจัตวา เช่น

ขา	บันทึกเป็น	k ^h a:	ไม่ใช่	k ^h a:
ฝาย	บันทึกเป็น	faj	ไม่ใช่	faj
ฐาน	บันทึกเป็น	t ^h am	ไม่ใช่	t ^h am
แจ	บันทึกเป็น	c ^h ɛ:	ไม่ใช่	c ^h ɛ:
สี	บันทึกเป็น	sɪ:	ไม่ใช่	sɪ:

1.1.2 อักษรสูงคำตายสระเสียงสั้นไม่ปรากฏวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้จริงเป็นเสียงเอก เช่น

ศุกร์	บันทึกเป็น	suk	ไม่ใช่	suk
ขัตติย	บันทึกเป็น	k ^h at	ไม่ใช่	k ^h at
เถอะ	บันทึกเป็น	t ^h ɔ?	ไม่ใช่	t ^h ɔ?
ผู่	บันทึกเป็น	p ^h u?	ไม่ใช่	p ^h u?
หัตถ์	บันทึกเป็น	hat	ไม่ใช่	hat

1.1.3 อักษรสูงคำตายสระเสียงยาวไม่ปรากฏวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้จริงเป็นเสียงเอก เช่น

ถาด	บันทึกเป็น	t ^h at	ไม่ใช่	t ^h at
โศก	บันทึกเป็น	sò:k	ไม่ใช่	sò:k

เสพ	บันทึกเป็น	˧sc:p	ไม่ใช่	˧sc:p
แฝก	บันทึกเป็น	˧fɛ:k	ไม่ใช่	˧fɛ:k
ศาสตร์	บันทึกเป็น	˧sɑ:t	ไม่ใช่	˧sɑ:t

1.2 พยัญชนะอักษรกลาง เช่น ตัว ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

1.2.1 อักษรกลางคำเป็นไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ มีเสียงวรรณยุกต์สามัญเมื่อบันทึกเสียงด้วยสัทอักษรจึงไม่เกิดข้อผิดพลาดเรื่องเครื่องหมายแสดงเสียงวรรณยุกต์เพราะรูปและเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน เช่น

กรณ์	บันทึกเป็น	˧kɔ:n
ตา	บันทึกเป็น	˧ta:
โปน	บันทึกเป็น	˧pɔ:n
จันทร์	บันทึกเป็น	˧ca:n
อินทร์	บันทึกเป็น	˧in:

1.2.2 อักษรกลางคำตายเสียงสั้นไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้ที่จริงเป็นเสียงเอก เช่น

จักร	บันทึกเป็น	˧cək	ไม่ใช่	˧cək
กฏ	บันทึกเป็น	˧kɔt	ไม่ใช่	˧kɔt
อิฐ	บันทึกเป็น	˧ʔit	ไม่ใช่	˧ʔit
ตบ	บันทึกเป็น	˧tɔp	ไม่ใช่	˧tɔp
ปลต	บันทึกเป็น	˧plɔt	ไม่ใช่	˧plɔt

1.2.3 อักษรกลางคำตายเสียงยาวไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้ที่จริงเป็นเสียงเอก เช่น

เปรต	บันทึกเป็น	˧prɛ:t	ไม่ใช่	˧prɛ:t
โจทย์	บันทึกเป็น	˧cɔ:t	ไม่ใช่	˧cɔ:t
อุฐ	บันทึกเป็น	˧ʔut	ไม่ใช่	˧ʔut
บาตร	บันทึกเป็น	˧bɑ:t	ไม่ใช่	˧bɑ:t
ตอก	บันทึกเป็น	˧tɔ:k	ไม่ใช่	˧tɔ:k

1.3 พยัญชนะอักษรต่ำ เช่น ตัว ค ต น ง ช ซ ฉ ณ ญ ท ธ ณ ท ฐ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฟ ฮ

1.3.1 อักษรต่ำคำเป็นไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ มีเสียงวรรณยุกต์สามัญเมื่อบันทึกเสียงด้วยสัทอักษรจึงไม่เกิดข้อผิดพลาดเรื่องเครื่องหมายแสดงเสียงวรรณยุกต์เพราะรูปและเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน เช่น

ณร	บันทึกเป็น	˧nɛ:n
คุณ	บันทึกเป็น	˧kʰu:n
เขาว	บันทึกเป็น	˧cʰaw
วัลย์	บันทึกเป็น	˧wan:
ฉาน	บันทึกเป็น	˧cʰan:

1.3.2 อักษรต่ำคำตายสระเสียงสั้นไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้ที่จริงเป็นเสียงตรี เช่น

เพชร	บันทึกเป็น	p ^h ét	ไม่ใช่	p ^h et
ฮูป	บันทึกเป็น	húp	ไม่ใช่	hup
รัตน์	บันทึกเป็น	rát	ไม่ใช่	rat
มด	บันทึกเป็น	mót	ไม่ใช่	mot
พรรค	บันทึกเป็น	p ^h ák	ไม่ใช่	p ^h ak

1.3.2 อักษรต่ำคำตายสระเสียงยาวไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นเสียงสามัญ แต่แท้ที่จริงเป็นเสียงโท เช่น

โยชน์	บันทึกเป็น	yô:t	ไม่ใช่	yo:t
ญาติ	บันทึกเป็น	yâ:t	ไม่ใช่	yat
พากย์	บันทึกเป็น	p ^h â:k	ไม่ใช่	p ^h at
ชูป	บันทึกเป็น	sú:p	ไม่ใช่	su:p
นวด	บันทึกเป็น	núat	ไม่ใช่	nuat

จากการที่ตัวพยัญชนะไทยมีลักษณะผูกพันกับเสียงวรรณยุกต์นั้นมีส่วนทำให้การบันทึกเสียงด้วยสัทอักษรในคำที่ระบบอักษรวีธีไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์อาจเกิดข้อผิดพลาดได้ ไม่ว่าจะเป็นอักษรสูงคำเป็น อักษรสูงคำตาย สระเสียงสั้น อักษรสูงคำตายสระเสียงยาว อักษรกลางคำตายสระเสียงสั้น อักษรกลางคำตายสระเสียงยาว อักษรต่ำคำตายสระเสียงสั้น อักษรต่ำคำตายสระเสียงยาว ยกเว้นอักษรกลางคำเป็นและอักษรต่ำคำเป็นเท่านั้นที่ระบบอักษรวีธีไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์และมีเสียงวรรณยุกต์สามัญตรงกัน

2. ตำแหน่งเสียงพยัญชนะภาษาไทยสามารถปรากฏได้ทั้งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ ในส่วนของตำแหน่งต้นพยางค์นั้นไม่เป็นปัญหาในการบันทึกเสียงมากนัก แต่พยัญชนะในตำแหน่งท้ายพยางค์มีระบบอักษรวีธีหลายรูปแบบที่สามารถแสดงเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์เสียงเดียวกันได้ เช่น เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ แม่ กน สามารถใช้ตัวพยัญชนะไทยเขียนแทนได้หลายตัว เช่น ในคำว่า กาน การ กาล การณ์ กาญจน์ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร น ร ล ร์ณ ญจน์ ต่างแสดงเสียงเดียวกัน คือ เสียงพยัญชนะท้าย แม่ กน อาจเป็นเหตุสืบเนื่องจากการที่ไทยเราเป็นประเทศที่เปิดกว้างและเป็นแหล่งไหลรับเอาวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของเพื่อนบ้านมาปรับใช้รวมทั้งภาษา เมื่อไทยยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้จึงยังคงรักษารูปตัวสะกดการันต์ไว้เพื่อแสดงที่มาของคำ เช่น คำว่า กาญจน์ คักดิ์ สวรรค์ เป็นต้น จึงทำให้ระบบอักษรวีธีที่ปรากฏไม่ตรงกับการออกเสียง หากเป็นคำไทยแท้จะสะกดตรงตามมาตรา เช่น กบ อ้าย งาม ทวด เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การใช้สัทอักษรบันทึกคำบางคำเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ เช่น

คำว่า กาญจน์	ka:n	อาจบันทึกเสียงผิดเป็น	ka:jen
บุตร	but	อาจบันทึกเสียงผิดเป็น	butr

3. พยัญชนะควมมีทั้งควบแท้และควบไม่แท้ สำหรับพยัญชนะควบไม่แท้ เช่น ทราย ไทร พุทธา ออกเสียง เป็น ช แต่ในคำบางคำก็ออกเสียงเป็นเสียงพยัญชนะควบแท้ เช่น จันทรา นิทราน เป็นต้น เมื่อบันทึกเสียงอาจทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น

คำว่า ทราย	/saj/	อาจบันทึกเสียงผิดเป็น	traj
โทรม	/so:m/	อาจบันทึกเสียงผิดเป็น	tro:m

4. การใช้พยัญชนะ ห นำเสียงพยัญชนะที่เป็นกลุ่มอักษรต่ำเพื่อช่วยในการออกเสียงวรรณยุกต์อาจเป็นอีกเหตุหนึ่งสร้างความสับสนให้แก่ผู้เริ่มฝึกใช้สัทอักษรได้ เช่น

คำว่า หงอก /hŋwà:k/ อาจบันทึกเสียงผิดเป็น /hŋwà:k/

หนู /hnu:/ อาจบันทึกเสียงผิดเป็น /hnu:/

5. อักษรวิธียไทยไม่สามารถใช้อักษรแทนหน่วยเสียง / ʔ / ที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ได้ หน่วยเสียงดังกล่าว เป็น “เสียงย่อยซึ่งมีลักษณะเป็นเสียงกัก เรียกกันโดยทั่วไปว่า glottal stop เสียงกักที่เกิดที่เส้นเสียงนี้จะปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะท้ายเฉพาะในคำที่มีสระเสียงสั้น คือ เกิดได้แต่เฉพาะตามหลังสระสั้นเท่านั้น ในการเขียนจะไม่มีตัวอักษรเขียนแทนโดยตรง แต่จะแฝงอยู่ในรูปสระเสียงสั้นทุกๆ ไป”² เมื่อต้องบันทึกพยางค์ที่มีลักษณะนี้จึงมักหลงลืมที่จะบันทึกเสียง ที่ตำแหน่งพยัญชนะท้ายพยางค์ เช่น

คำว่า เละ /léʔ/ อาจบันทึกเสียงผิดเป็น /lé/

โปะ /póʔ/ อาจบันทึกเสียงผิดเป็น /pó/

นอกจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากอิทธิพลของระบบอักษรวิธียในการเขียนแล้ว การใช้สัทอักษรผิดพลาดยังมีเหตุจากตัวผู้บันทึกเองที่ยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบตัวสัทอักษร เช่น การจำรูปแบบสัทอักษรแทนเสียงสระผิดพลาดเมื่อบันทึกก็จะขาดความแม่นยำ การใช้สัทอักษรก็คล้ายคลึงกับทักษะการใช้ภาษา ซึ่งจะเกิดความแม่นยำ และคล่องแคล่วได้ก็ต่อเมื่อผู้ใช้หมั่นฝึกฝน และเรียนรู้หลักวิธีที่ถูกต้อง

บรรณานุกรม

กาญจนา นาคสกุล. ระบบเสียงภาษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ธีระพันธ์ ล. ทองคำ. สัทอักษรไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

นันทนา รมเกียรติ. สัทศาสตร์และการบันทึกเสียงในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

ประยูทธ กุศลสาร. ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยงานพิเศษกรมการฝึกหัดครู, 2527.

อนุมานราชธนะ, พระยา. ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย. กรุงเทพฯ : องค์การคำของคุรุสภาและ

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ - นาคประทีป กรมศิลปากร, 2532.

พิณทิพย์ ทวยเจริญ. สัทศาสตร์และสัทศาสตร์ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 1-6. พิมพ์ครั้งที่ 7.

นนทบุรีย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.

²กาญจนา นาคสกุล. ระบบเสียงภาษาไทย. 2545. หน้า 129.